

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ В ГРУЗІЇ

(представлено к.е.н. доц. Мирною О.В.)

Грузія – невелика держава на Кавказі. За територією 69700 км² в 9 разів менша за Україну. З населенням близько 4,45 млн. осіб, з яких у містах та містечках живе близько 2,35 млн. осіб, у селах – 2,1 млн. осіб [3].

Державна служба в Грузії носить найменування публічної – це діяльність в державних і казенних (бюджетних) установах, закладах місцевого самоврядування – органах публічної влади.

Єдина публічна служба в Грузії підрозділяється на державну службу і службу в місцевому самоврядуванні [2].

Бюджетною установою визнається створена на кошти державного бюджету або бюджету місцевого самоврядування яка знаходиться на бюджетному фінансуванні установа, основне завдання якої полягає в здійсненні публічної влади. Державними установами, діяльність в яких вважається публічною службою, є: Парламент Грузії; урядові та державні підвідомчі установи Грузії; Конституційний Суд і загальні суди Грузії; Національний банк Грузії; Палата контролю Грузії; апарат Народного захисника Грузії і агентства Грузії; державний уповноважений Президента Грузії і його апарат. До складу Грузії входять Абхазька і Аджарська автономні республіки, тому в органах останніх (вищі представницькі органи; установи виконавчої влади) також здійснюється публічна служба. Разом з тим, сьогодні Абхазія, оголосивши про незалежність, фактично не має ніяких взаємозв'язків з Тбілісі. Діяльність в установах місцевого самоврядування (Збори; управа, мерія; муніципалітет) також визнається публічною службою.

Публічним службовцем є громадянин Грузії, який в порядку, встановленому законом про публічну службу, і відповідно до займаної посади здійснює оплачувану діяльність в державному закладі чи установі місцевого самоврядування (таблиця 1).

Таблиця 1

Класифікація посад публічної служби в Грузії

Види посад	Характеристика
1	2
Державно-політична посадова особа	Особа, що заміщає державно-політичну посаду - державну посаду, передбачену Конституцією Грузії, Конституціями Абхазької і Аджарської автономних республік (Президент Грузії; член Парламенту Грузії; член Уряду Грузії; член вищих представницьких органів, керівник представницьких установ Абхазької і Аджарської автономних республік)
Чиновник	Особа, яка призначається або обирається на штатну (передбачену штатом) посаду казенного установи
Підсобний службовець	Технічний працівник, який приймається за трудовим договором на передбачену штатом установи посаду підсобного працівника
Позаштатний службовець	Особа, що приймається на службу за призначенням або трудовим договором на певний термін для виконання непостійних завдань

Основними принципами публічної служби в Грузії є:

- вірність державі Грузії і народу Грузії;
- дотримання верховенства Конституції Грузії і законів Грузії при реалізації службовцями посадових прав і виконання обов'язків;
- повага до свобод і гідності людини і громадянина;
- рівна доступність публічної служби для громадян Грузії відповідно до їх здібностей та професійної підготовки;
- професіоналізм і компетентність службовців;
- гласність;
- безпартійність і світський характер публічної служби;
- стабільність кадрового складу службовців;
- економічний, соціальний, правовий захист службовців [2].

Державним чиновником може бути прийнятий дієздатний громадянин Грузії, що володіє відповідними знаннями і досвідом, який досяг 21 року і володіє державною мовою (державною мовою в Грузії визнається грузинський, в Абхазії грузинська і абхазька).

На посаду чиновника місцевого самоврядування може бути прийнятий дієздатний громадянин Грузії, який досяг 18-річного віку, має освіту не нижче середнього рівня і володіє державною мовою.

Чиновник на службу приймається шляхом призначення або обрання на посаду. Правом призначення особи на посаду володіє керівник відповідної установи або уповноважений ним на те чиновник. Чиновник приймається на вакантну посаду на невизначений термін, крім випадків, передбачених законом про публічну службу (зокрема, на певний термін приймаються на посади помічників, радників, позаштатних службовців).

Особа, яка бажає бути прийнятою на публічну службу, повинна подати такі документи: письмову заяву; автобіографію; розписку про відповідність встановленим законом вимогам; свідоцтво про освіту або відповідну кваліфікацію; документ, що засвідчує особу; раніше видану трудову книжку; довідку з податкової служби про подання майнової декларації; довідку про медико-наркологічне обстеження; медичний висновок про стан здоров'я; інші документи, передбачені законодавством. Призначення на посаду оформляється наказом, розпорядженням або постановою.

Особа, яка вперше приймається на службу, призначає його чиновнику представляє присягу. Зміст присяги: «Усвідомлюючи величезну відповідальність, яка покладається на мене публічною службою, заявляю, що буду віддано служити Державі Грузії і його народу, дотримуватися Конституції [3].

Таким чином, для подальшого розвитку України на основі грузинського досвіду можна зробити такі висновки:

По-перше, найважливішою у справі розвитку публічної служби має бути **політична воля влади, як** під час реформ у Грузії. Громадяни мають бачити сильну політичну волю уряду системно боротися з корупцією. Недостатньо просто мати декілька чесних міністрів і державних службовців. Частково корумпована влада не може системно боротися з корупцією влади. Коли українська влада «дивитиметься в одному напрямку» в справі реформ, перешкоди для їх здійснення будуть меншими.

По-друге, українській владі слід створити ефективну, вільну від корупції адміністративну систему та незалежну систему правосуддя, як це зробила Грузія. Ліквідація неефективних органів державної влади та запровадження цифрових технологій у наданні державних послуг зробить внесок у падіння рівня корупції та зростання якості державних послуг. Незалежні суди, разом із реформованою прокуратурою та поліцією, підвищать довіру людей до влади.

Україна може мудро реформувати свою систему влади. І хоча приклад реформ у Грузії виглядає таким привабливим, дуже важливо зрозуміти відмінність умов в Україні та продовжити працювати навіть без швидких результатів. Деякі реформи треба наділити найбільшим пріоритетом – в Україні це антикорупційні заходи.

Дивлячись на досвід Грузії, хочеться вірити, що і Україна теж буде успішною.

Список використаних літературних джерел:

1. Публічна служба: Зарубіжний досвід та пропозиції для України / за заг. ред. Тимощука В. П., Школика А. М. – К. Конус - Ю, 2007. 467 с.

2. Law of Georgia on Civil Service. URL: http://csb.gov.ge/uploads/Law-of-Georgia-on-Civil_Service.pdf (дата звернення 04.06.18)

3. Конституція Грузії. URL: <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/30346> (дата звернення 05.06.18)

НАУМЕНКО Анастасія Русланівна – студентка 2 курсу Полтавської державної аграрної академії, спеціальність «Публічне управління та адміністрування».